



DET KONGELIGE
JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENT

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

| | |
|--|---------------|
| BARNE-, LIKESTILLINGS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENTET | |
| Arkivkode: | 710 |
| Dato: | 4/5-2011 |
| Sakent: | 201100193-122 |

Deres ref.

Vår ref.
201100379- /JLI

Dato
03.05.2011

Høring - Forslag til bosettingsordning for flyktninger med mål om raskere bosetting - merknader fra Justisdepartementet

1. Innledning

Vi viser til høringsbrev fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet med forslag til endring av bosettingsordningen for flyktninger. Justisdepartementet vil innledningsvis påpeke at ordningen ikke bare omfatter flyktninger, men også personer som har fått opphold på humanitært grunnlag etter søknad om asyl. Betegnelsen flyktninger er således noe upresis.

Justisdepartementet ser behov for en ny bosettingsordning, bl.a. fordi dagens ordning ikke er tilfredsstillende når det gjelder å nå de tidsmål som er satt for bosetting av flyktninger og enslige mindreårige asylsøkere i en kommune (hhv. 6 og 3 mnd.). Fra vårt ståsted er det viktig at personer som har fått oppholdstillatelse i Norge raskt flytter fra asylmottak, bl.a. for å redusere mottaksrelaterte utgifter og fordi mottakstilbudet ikke er tilrettelagt for langvarig opphold.

Utgangspunktet for ordningen er at bosetting av flyktninger skal være basert på kommunale beslutninger. Hovedregelen for dagens ordning er at personer som er innvilget oppholdstillatelse etter søknad om beskyttelse, samt overføringsflyktninger, skal bosettes etter avtale med kommunene med offentlig hjelp.

Justisdepartementet er opptatt av at staten i større grad bør stimulere til at personer selv bosetter seg uten hjelp fra staten. Tall fra Utlendingsdirektoratet for 2010 viser at 4 316 personer flyttet fra asylmottak fordi de ble bosatt med offentlig hjelp, mens 64 personer flyttet fordi de bosatte seg uten hjelp fra det offentlige. Høringsbrevet

henviser til prinsippet om bevegelsesfrihet for personer med tillatelse til opphold i Norge, men uten at det foreslås tiltak som kan bidra til å fremme selvbosetting. Av høringsbrevet fremgår det at begrensningen i dagens introduksjonsprogramtilbud til flyktninger som bosettes etter avtale med kommunene og med offentlig hjelp, vil videreføres. Samtidig beskrives de positive trendene introduksjonsprogrammet har på bosetting og flyttemønster. På bakgrunn av den beskrevne positive utviklingen som følger av programmet, foreslår vi at denne ordningen vurderes utvidet. Samtidig er vi av den oppfatning at det bør ses nærmere på hvilke andre tiltak som kan bidra til økt bosetting uten hjelp fra staten.

2. Forslag til endringer i dagens ordning

Justisdepartementet slutter opp om at det er viktig å beholde og bygge videre på de gode samarbeidsrelasjonene i dagens ordning. Samarbeidet om bosettingsordningen er godt forankret i samarbeidsavtalen mellom KS og staten. Siktemålet til denne avtalen er at "man i felleskap skal arbeide for å løse en nasjonal oppgave Norge har forpliktet seg til". Det at bosettingsordningen innebærer et kollektivt og solidarisk ansvar er viktig at partene har med seg i alle ledd i bosettingsprosessen.

Under pkt. 1 på s. 11 fremgår det at Nasjonalt utvalg fastsetter bosettingsbehovet for kommende år med utgangspunkt i prognoser fra "Beregningsgruppen for utlendingsforvaltningen", og at det derfor er viktig at endringer i prognoser fra beregningsgruppen meddeles bosettingsutvalget. Vi viser til at beregningsgruppa for utlendingsforvaltningen (BGU) møtes fire ganger i året, i forkant av innspill i den ordinære budsjettprosessen. Prognosene skal normalt offentliggjøres kort tid etter at BGU-rapporten foreligger. Det er noe uklart for oss om tidspunktet for møtene i BGU samsvarer bra med møtetidspunktene i Nasjonalt utvalg.

Med hensyn til forslag 2 på side 11 *Fastsettelsen fra nasjonalt utvalg oversendes KS i fylket som lager forslag til fordeling på kommunene i fylket med IMDi som sekretariat*, kan vi ikke se hva det faktisk vil medføre av endringer i praksis i forhold til dagens ordning, og stiller spørsmål ved hva som er formålet med dette forslaget.

Det skisseres en ny rolle for fylkesmannen, ved at fylkesmannen gis en tilvisningsfunksjon, og at flyktninger som tilvises av fylkesmannen skal bli omfattet av rett og plikt til introduksjonsprogrammet. Vi støtter forslaget om at fylkesmannen skal ha en tilvisningsrett. Justisdepartementet mener imidlertid at forslaget burde gått enda lengre i denne retning, og at forslaget ikke utgjør en vesentlig endring i forhold til dagens ordning. I forbindelse med forslag 6 på side 13 om at fylkesmannen skal søke å unngå å bruke tilvisningsretten til kommuner som kan vise til tungtveiende grunner for å reservere seg mot å ta imot flyktninger, mener vi at terskelen for at kommuner skal kunne reservere seg må praktiseres strengt. Endringen om at det i anmodningsbrevet til kommunene skal fremgå at kommunene ikke kan knytte betingelser eller vilkår til sine vedtak om bosetting, ser vi på som svært positivt og en viktig endring.

Vi kan ikke se at det legges opp til samarbeid mellom fylkesmennene knyttet til deres nye funksjon i bosettingsprosessen. Departementet er av den oppfatning at en bedre geografisk fordeling på landsbasis av flyktninger må ta hensyn til individuelle behov når særskilte forhold tilsier det. Dette innebærer at når det identifiseres behov hos en flyktning som tilsier at personen vil bli bedre ivaretatt av tilbudet i et annet fylke enn fylkesfordelingen tilsier, burde det åpnes for bosetting/tilvisning på tvers av fylkesgrenser. Dette er i tråd med samarbeidsavtalen som fremhever samarbeid for å sikre løsninger som gir særlig rask bosetting i egnede kommuner for personer med spesielle behov. Denne oppgaven synes å falle innunder fylkesmannens nye tilvisningsfunksjon, og vi foreslår derfor at det vurderes å etablere et arbeids/dialogforum for fylkesmenn.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser

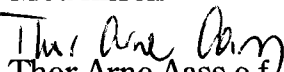
Generelt bør staten dekke kommunenes faktiske utgifter dersom de følger av ufrivillige kostnads- og etterspørselsforhold. Dette blir desto viktigere dersom bosettingen ikke lengre skal bygge på en frivillig avtale.


Til forslag 8 på side 13 vil vi gjøre oppmerksom på at en avkortning som foreslått til personer som ikke bosettes innen 3 måneder kan innebære at integreringstilskuddet blir satt til 0, idet statens utgifter i mange tilfeller er større enn integreringstilskuddet særlig for enslig mindreårige. Vi viser her til at en plass i et omsorgssenter koster om lag 1,9 mill. kroner per år, og deler man dette på tre så er det mer enn integreringstilskudd og bosettingstilskudd for ett år. Ved innføring av en slik ordning bør det også stilles spørsmål ved om kommunen bør kompenseres for evt. merutgifter dersom forutsatt bosetting ikke finner sted innen fristen.

Ellers vil vi påpeke at det ikke er redegjort for volumforutsetninger og lignende. Merutgifter til andre kommunale tilskudd (innbyggertilskudd og lignende), herunder utgifter knyttet til barnevernsrefusjoner (relevant ved bosetting av enslige mindreårige), er heller ikke inkludert.

Vi kan for øvrig ikke se at det foreligger noen beregninger av de samfunnsøkonomiske gevinster/kostnader det vil medføre dersom staten i større grad tilrettela for at personer selv bosetter seg uten hjelp fra staten, herunder tilby introduksjonsprogram også til de som velger å bosette seg selv. De konsekvensene, herunder økonomiske, en slik avlastning vil kunne ha for kommunene og staten, vil være et interessant moment i denne sammenheng.

Med hilsen


Thor Arne Aass e.f
ekspedisjonssjef


Elisabeth T. Neergaard
avdelingsdirektør